

აფხაზეთში ნაპოვნი „თოვლის ქადის“ გენეტიკური კოდი ამოხსნილია

„თოვლის ადამიანის“ შესახებ აფხაზეთში ოდითგანვე იცოდნენ, მას აბნაუიუს უწოდებენ.

ჰყვებოდნენ, რომ ადრე, უდრანი ტყით დაფარულ მთებში მრავლად იყვნენ და ადგილობრივ მოსახლეობას მათი

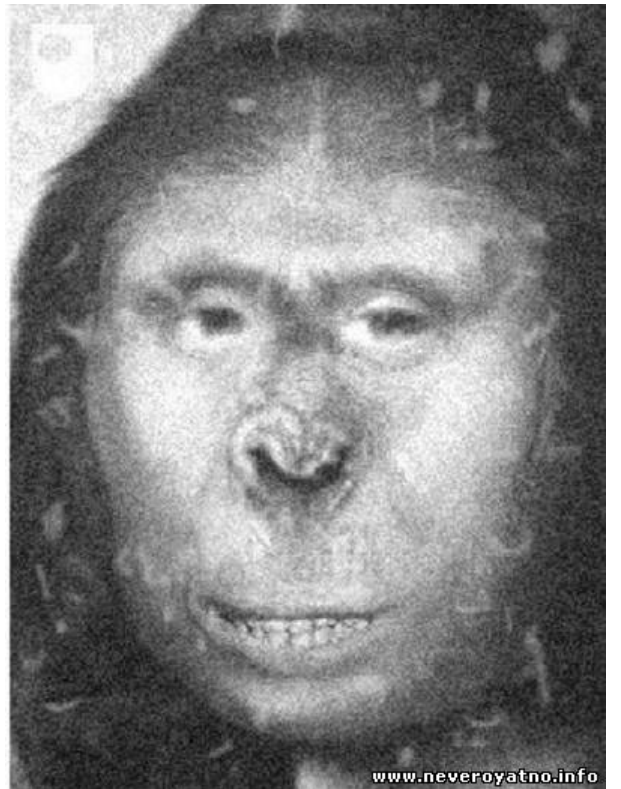
განადგურებაც უწევდათ...

1950–იან წ.წ. სსრკ–ს თავდაცვის სამინისტრომ აფხაზეთის საზღვარზე მოსამსახურე სამხედრო პირებისთვის ვრცელი ინსტრუქცია გააგზავნა, სადაც დაწვრილებით იყო გაწერილი, თუ როგორ უნდა მოქცეულიყო მესაზღვრე აბნაუიუსთან შეხვედრის დროს. იკრძალებოდა მათი მოკვდა ან კონტაქტში შესვლა. სამხედრო არქივში შემონახულია ერთ–ერთი მესაზღვრის პატაკი, რომელიც მორიგეობისას „თოვლის ადამიანების“ წყვილს გადაეყარა. როგორც ჩანს, მამრმა მესაზღვრე კონკურენტად აღიქვა და თავს დაესხა, თუმცა მდედრმა არ დაანება და თავის გზას გაუდგა. დაფრთხილი სამოსით დაბრუნებული მესაზღვრის პატაკი მეთაურობამ უპირობოდ მიიღო.

მე XIX საუკუნის ბოლოს აფხაზეთის ერთერთ სოფელში, თავადის მამულში ცხოვრობდა აბნაუიუს მდედრი წარმომადგენელი სახელად ბანა.

მისი დაჭერის თარიღი და ადგილი დაზუსტებით დადგენილი არაა. ერთი ვერსიით, ის ბაადანის მთიან ტყეებში შეიპყრეს, მეორე ვერსიით – ახდანდელი ოჩამჩირეს რაიონის სანაპიროს მახლობლად, მესამე

ვერსიით კი – აჭარის სანაპიროსთან. აჭარის სასარგებლოდ მეტყველებს მისი სახელი „ზანა“, რაც ქართულ სიტყვას „ზანგს“ ჰგავს.

ოფიციალური ისტორია მოგვითხრობს, რომ აფხაზეთის თავადი არბა სანადიროდ ზაადანის მთის ტყეებში მონადირეობდა, როდესაც ძაღზე მაღარი, უცნაური ადამიანი შენიშნეს. ტყიური ქარი მარტივად მიიტყუეს – ერთერთმა მსახურმა თავისი ძველი, ოფით გაჭერილი შარვარი დაუგდო. უცნაური ნივთის თვარიერებაში გართული „თვრის ქარი“ ადვილად გაკოჭეს. ახლო დაკვირვებამ ცხადჰყო, რომ ქარის სიმაღლე 2 მეტრამდე აღწევდა, სხეული მუქი ყავისფერი, გრძელი ბარნით იყო დაფარული, სხეულის ქვედა ნაწილში თმის საფარი უფრო ინტენსიური იყო. კანის ფერი მუქი რუხისფერი. სხეული მასიური, დაკუნთული, ძაღზე მსხვილი მკერდით, თუმცა წვივები თხელი, ხორც ფართე ტერფებზე გრძელი მოქნილი თითები ჰქონდა. სახე არც ისე გრძელი თმით იყო დაფარული. თავზე თმის საფარი თითქმის წარბებიდან ეწყებოდა და ზურგამდე ეშვებოდა. სახის ქვედა ნაწილი წინ იყო წამოწეული. თვარები კი მოწითალო ჰქონდა.

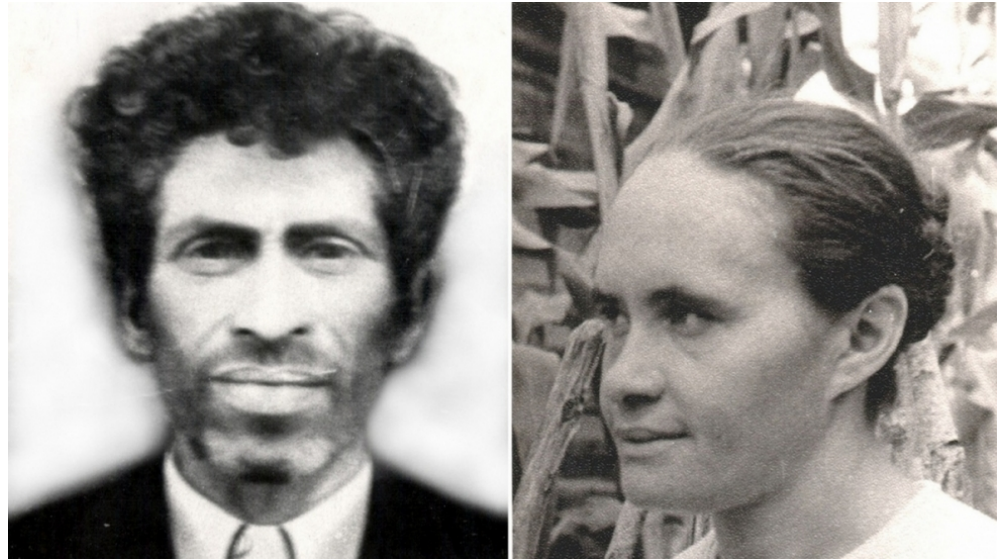

რალსა შვილიშვილთან ერთად

„თოვლის ქაღს“ მანა შეარქვეს. თავადმა აჩბამ ის მეგობარ თავადს რაიპანს უსარუქრა, მან კი, თავის მხრივ, თავად ეჯე გენაბას, რომედმაც მანა სოხუმიდან 78 კმ–ში მდებარე მამურში, ს. თხინში ჩამოიყვანა. აგრესიური ქცევის გამო თავდაპირველად მანა მორებისგან შეკრურ სადგომში ცხოვრობდა, ხოლო სამი წლის შემდეგ ის უკვე თავისუფლად დასეირნობდა სოფელში, საცხოვრებლად კი ორმო ირჩია, რომელიც თავად ამოთხარა, აქ მამთარ–მამუხურ ეძინა, ზოგჯერ კი თბილ ნაცარში უყვარდა ჩაძინება. სამოსს არ იკარებდა, ყველა ვაბა, რომელიც ჩაააცვებს, ნაფრეთებად აქცია, როგორც იქნა, წედსქვევით მოსახვევის ტარებას შეარჩიეს. თვითმხირველთა მოწმობით, მანა ცხენის სირქართ დარბოდა, ერთი ხელით თავისუფლად წევდა 80 კილოგრამიან ტომარას. ყველაზე ძარიან მას მდინარეში ცურვა და ადკოჰოღური სასმელების დარევა უყვარდა. სოფელში ცხოვრების მანძილზე მანას ინტიმური კავშირი ჰქონდა რამოდენიმე მამაკაცთან, მათ შორს თვით თავად გენაბასთან. როგორც ჩანს, ადგილობრივებისთვის ეს ერთგვარი გართობა იყო. ამის შედეგად მანას ოთხი ბავშვი ეყოლა. პირველი, რომელიც თავადი გენებასგან ეყოლა, გარდაიცვარა – დედამ ახადშობილი ეგრევე ცივ მდინარეში გაბანა. ამის გამო დანარჩენ ბავშვებს დაბადებისთანავე ართმევდნენ.

მანას გარდაცვარების თარიღი და დაკრძარვის ადგილი უცნობია. ეს დაახლოებით 1880–იანი წლების ბოლოს მოხდა. ცხოვრების ბოლომდე

ზანას დაბერების ნიშანი არ დასტყობია, ერთი თმა არ გასთეთრებია, ერთი კბიდი არ დაჰკვდება. დაპარაკი ვერ ისწავდა, მხოლოდ ღმუოდა ან იღრინებოდა. როდესაც რამე უხაროდა, ცივად იცინოდა, მაგრამ არასდროს გაუღიმიოდა.

ხვიტი და რაისა

ზანას ოთხი შვიდი დარჩა – ორი გოგო და ორი ბიჭი – გომამა, კოჭანირი, ჯანდა და ხვიტი. სამი მათგანის ბედი უცნობია. სოფერში მხოლოდ ხვიტი დარჩა, რომელიც 1954 წელს 67 წლის ასაკში გარდაიცვალა. როგორც ადგილობრივი მკვიდრი ზენობ ჩოკუა ყვებოდა, მას ბავშობაში ზანა ნანახი ჰყვდა და დაწვრილებით აღწერა იგი. მისივე თქმით, ხვიტის მამა თანასოფრელი მწყემსი საბეკია იყო, რომელმაც სიკვდილის წინ მამობა აღიარა და გვარიც მისცა.

ხვიტი მრავალს ახსოვდა, მას აღწერენ როგორც ღონიერ, მუქკანიან და შეიძლება ითქვას, ნეგროიდური გარეგნობის ნიშნების მქონე ადამიანს. სოფერებთან ერთერთი უთანხმოების დროს ხვიტს მარჯვენა მოჰკვებეს, თუმცა მთელი ცხოვრება მარცხენა ხერით შესანიშნავად ასრულებდა ყველა სამუშაოს – თიბავდა, მუშაობდა, ხეებზეც კი ადიოდა. მაღალი ხმა ჰქონდა და კარგად მღეროდა. ორჯერ იყო დაქორწინებული, სამი შვიდი დარჩა. ცხოვრების ბოლო წლებში ტყვარჩედში გადასახლდა, სადაც გარდაიცვალა, ხოლო დაკრძალვით მშობლიურ სოფერ თხინში, დედის საფრავის მახლობლად დამარხეს.

ხვიტის შვილებს – შარკუას და რაისას ნეგროიდური გარეგნობა ახასიათებდა – ოღნავ მუქი კანის ფერი და მსხვილი სახის ნაკვთები.

„ბებია ტყეში იპოვეს“, – მშვიდად აღნიშნავდა ხორმე რაისა. შარკუას ძარბე ძრიერⁱ ყბები ჰქონია, შეეძლო კბილებით დაეჭირა მაგიდა მასთან მჯდომი ადამიანითურთ და ამავე დროს ეცეკვა. მას კიდევ ერთი უჩვეულო ნიჭი ჰქონდა – ყველა შიანური თუ გარეური ცხოველების ხმებს ბაძავდა.

მრავარი მცდელობის მიუხედავად, მეცნიერებმა მანას საფრავს დღემდე ვერ მიაგნეს, თუმცა, ნათესავების თანხმობით, ხვიტის საფრავი გახსნეს. 2015 წელს ოქსფორდის უნივერსიტეტის პროფესორმა ბრაიან საიკსამა მანას გენეტიკური კოდის ამოცნობა სცადა. მას ხვიტის თავისქარის ნაწილი და მანას 6 შთამომავლის ნერწყვის ნიმუშები ჰქონდა. ანალიზის შედეგები საიკსმა ბრიტანურ გაზეთს [The Times](http://www.thetimes.co.uk)-ს გააცნო. დასკვნის თანახმად, გენეტიკურმა ანალიზმა ცხადყო, რომ მისი მატარებელი ნახევრად ადამიანის ქვესახეობას, ნახევრად კი მაიმუნისებრ ქვესახეობას მიეკუთვნებოდა და სავსებით შესაძლებელია, რომ „იეტის“ ანუ „თოვლის ადამიანი ყოფილიყო“. ამის გარდა, ეს ქვესახეობა გარკვეულ წილად აფრიკური რასის წარმომადგენლებს ჰგავდა, თუმცა თანამედროვე აფრიკურ ჯგუფებთან ძარბე მცირე ფიზიკური და გენეტიკური მსგავსება გააჩნდა...

www.premiumi.ge